

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De pactis in specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

*Vvesenbec. ff. l. 18. tit. 1. in rebus Ecclesie tam
 athen acquirendis neglecta traditione so-
 la & nuda promissio sufficit. Lut inter C.
 de sacros. Eccles. Bartol. ibidem. Præterea si
 contingat, rem aliquam vendi Ecclesie,
 & postmodum alteri alicui tradi, non ha-
 bebatur hujus traditionis ratio, sed
 Ecclesie simpliciter adjudicabitur. Idem
 dices de quibuslibet donationibus ac piis
 legatis. In his enim sola acceptatio ad do-
 minium acquirendum sufficit. Felinus in
 c. Ecclesia S. Maria de Constit. Azor. III. l. 11.
 c. 6. Lessius c. 3. D. 3. c. 18. D. 6. n. 36 item c.
 21. Dub. 20 num. 141. Molin tract. 2. Disp. 3.
 Eadem ratio de beneficiis Ecclesiasticis
 est, quorum collatio ante omnem accep-
 tationem jus tribuit etiam absenti, quod
 postmodum per acceptationem perfici-
 tur. c. si tibi absenti de prob. in 6. Unde fit,
 ut Episcopus re integrâ, antequam ac-
 ceptetur beneficium, alteri conferre
 non possit, sed expectare debeat, donec
 constet acceptare nolle, illum cui facta
 collatio est. V. Covarr. l. 3. Variar. c. 16. Sanc.
 de Matrim. l. 1. D. 7. nu. 20 & l. 3. D. 36. Val-
 lens. de benef. l. 1. c. 6. Barb. in cap. 17. Si tibi
 absenti. de ben. in 6. San. bez. l. 2. Confl. c. 2.
 D. 3. & in c. quodam de Cler. agrot. in 6. Gon-
 zalez ad Reg. & Cancel. Gloss. 15. Amplia 1.
 ut idem privilegium conveniat, aliis piis
 locis, & civitatibus, quibus rerum dona-
 tarum, vel emptarum dominium ante
 traditionem acquiritur. 2. Si alicui dona-
 tio facta sit sub modò, seu conditione, ut
 donatori alimenta præstentur, conditio-
 nem verò non impleat donatarius, rei
 donatæ dominium absque traditione re-
 dit ad donantem. 3. dominium rei legatæ
 tempore mortis testatoris fictione juris
 in legatarium transit, ita ut fructus ex eo*

tempore eidem debeantur; præsertim, si
 ad pias causas ordinata sit. l. si tibi homo ff.
 de legat. 1. l. à Titio ff. de fart. Gloss. ibi Fern.
 Vasq. l. 2. Controv. illustr. c. 55. n. 27. Fachina
 l. 1. c. 94. § sexto.

§. II.

De Pactis in specie.

I. **P**ACTUM specificè sumptum, quate-
 nus à transactione, & contractibus
 strictè acceptis tam nominatis, quàm in-
 nominatis distinguitur, est *Conventio, quæ
 super re certâ, & gratuito, id est, animo do-
 nandi fit. Connanus l. 5. c. 8. num. 1* Quamvis
 enim non repugnet non gratuito, sed ob
 causam fieri, hoc tamen quasi accidenta-
 rium censetur, quia per se, & ex naturâ
 suâ gratuitum est: idque potissimè atten-
 di debet. Azor. l. 2. Summa Rubr. 3. Vvesen-
 bec. l. 2. tit. 14. num. 3. **E** contra transactio
 semper fit ob causam, & de re incertâ
 juxta Versic.

Incertâ de re transactio dicitur esse,

Sed sunt certæ pacta favore rei.

*V. Bald. & Decium in Rubr. de pact. Ostiens.
 in Summ. eod. tit.*

II. Divisiones §. præc. allatæ ferè om-
 nes pactis in specie sumptis conveniunt,
 cum non essentielles, sed accidentales sint.
 1. igitur alia sunt expressa, alia tacita. l. 2.
ff. hoc tit. 2 alia sunt realia, alia personalia,
 prout circa rem, vel personam versantur
l. iurisg. 7. pactorum hoc tit. In dubio pacta
 omnia realia censentur. *Iason. num. 1. &
 DD in l. cit. iurisg.* Personalia bifariam ac-
 cipiuntur 1. personale dicitur quod non
 transit in aliam personam. *l. si unus 27. hoc
 tit. 2.* quod quidem non transit ad hære-
 des,

des, sed tamen vivente eo, qui pepigit, in alium transire potest. *l. si tibi 18. hoc tit.* 3. alia sunt judicialia, alia extrajudicialia. Hæc actionem non pariunt, sed illa, quia in judiciis quasi contrahitur. *Bald. in l. Tali pactum. 41. §. qui provocavit.* Alias divisiones suppeditat *Azor. loc. cit.* 4. denique quædam obligant, ab una saltem parte. Quædam obligationem tollunt, ideoque liberatoria vocantur, cujusmodi est acceptatio. Differunt, quod obligatoria non fiunt, nisi alterâ parte acceptante: liberatoria autem valent, non tantum præsentis facta, quamvis non acceptet, sed etiam absentis dummodò nomine ipsius alius acceptet, quia in ejusmodi commodis etiam tacens, & absens consentire censetur. *Iason & DD. in l. 7. sup. citata. Decius consil. 45. Cagnolus in Rubr. de pactis. Lugo Diss. 22. Sect. 3. num. 28. & 29. Vvesenbecius l. 2. ff. tt. 14. num. 4. Iul. Clarus §. Donatio. quest. 14. Tiraquel. de nobilitate c. 6. Barb. in Reg. Juris. qui tacet. & de Reg. Jur. in 6. num. 14. Corr. ff. de Iure civil. part. 3. c. 8. Layman l. 3. tract. 3. c. 3. n. 1.*

III. Ex dictis colligi potest, quænam causæ ad constituendum pactum concurrant. Efficiens enim remota est lex gentium, aut civilis, aut prætoria *l. 5. 6. 7. hoc tit.* quæ ejusmodi contractum approbans validum, & efficacem reddit. Proxima v. consensus partium. *l. 1. §. pæn. h. tit.* Materialis res circa quas versatur conventio, Formalis animi motus, & consensus. Finalis denique iusta conventionis causa, puta, respectus compensationis, donationis, aut similis. *l. si convenerit 56. hoc tit.* Ubi notandum in pactis obligatoriis nunquam præsumi causam donationis, nisi exprimat. *l. 2. §. circa ff. de*

de doli mali. exc. adeoque nullâ expressâ causâ pactum nullius momenti est. In pactis verò liberatoriis, licet nulla causâ exprimat, conventio valet: præsumitur enim pro subjectâ materia, & sine conventionis causam donationi subesse. *l. 1. de transactionibus Cagnolus loc. cit.*

IV. De materia pactorum ulterius nosse oportet, eam latissimè patere. Omnes siquidem res, quæ in commercio serviunt, complectitur. *l. si in emptione 34. §. Omnium de contrah. empr.* sive præsentis sint, sive absentes, sive etiam futuræ, dummodò non alienæ, sed propriæ sint *l. pactum 46. hoc tit.* neque juris publici, *l. iura sanguinis de Re. Jur. Vvesenbec. l. 2. ff. tt. 14. num. 6.* Usus præterea habet, ut paciscentibus, vel transigentibus de eadè, aliove crimine publico à civili, & publica actione excludantur, non sublata per hoc tamen Magistratus auctoritate, qui vindicare possit. *Barto. in l. 1. §. usque adeò de injuriis.* De injuriis autem, & furtis etiam Jure civili pacisci licet. *l. si unus §. illud hoc tit.* quia crimina hæc non publica, sed privata sunt: ac proinde de illis inita pactio ipso jure actionem tollit. *Tholosan. l. 21. c. 4. Hartman. l. 2. tt. 49. obs. 5.*

V. Finalis causa, ut *num. 3.* indicatum, generatim loquendo est, ut doneatur, aut remittatur aliquid. Nisi enim in conventionem aliquid remittatur, nihil actum ut pactum jure civili est: quandoquidem non prodest pactio, nisi ad excipiendum. Exceptio autem competere non potest nisi illi, cui aliquid remissum est, & cum quo agi potest. Exceptio enim actionis exclusio est. *l. 2. ff. de excep. Quod si paciscendo non remittere, sed novum*

ius constituere velis, nihil commodi habetis, cum de eo iure non possis actionem instituire, quia id pactorum natura non patitur, ut supra diximus. Porro si ob causam fiat donatio, aut remissio (quod licere ex num. 1. constat) non idem desinit esse liberalis, sed quasi à latere & per indirectum impellitur animus ad donandum ex tali causa, qui nihilominus solam ob liberalitatem facturus erat. Quemadmodum pluribus exponit *Vvesenbec. l. 2. ff. de. 14. num. 8.*

VI. Jam quod effectus attinet, obligationem naturalem ex nudo pacto oriri §. 1. num. 4. & 5. diximus, quod etiam Juris civilis auctoritate corroborat. *Vvesenbec. loc. cit. num. 9. lege 1. l. Iurigent. 7. §. 1. hoc tit. l. legem 10. l. in bona fidei 13. C. eod.* Quod verò ibidem diximus, actionem non dari sed exceptionem, Prætor olim supplevit edito suo, *Pacta conventa & servabo*, id est, tuebor, ut fides præstetur: hodie autem Jure Canonico suppletur, secundum quod ex quolibet pacto oritur actio c. 1. & 2. de pactis. Idem in foro seculari obtinet, ubi ex æquo, & bono, vel ex suprema potestate judicatur, uti solent Curie Summorum principum, Arbitratorum, mercatorum, ac similibus *Maranta part. 4. distinct. 9. num. 49.* Imò generaliter usu receptum videtur, ut in reliquis Curis quoque indistinctè ex pactis nudis serio, & deliberatè initis civilis actio detur. *Bald. & Salicet. in l. potens C. de pactis. & Iason. dicit esse communem in l. legitima 6. hoc tit.* Quod valdè consentaneum æquitati est. Cum enim ejusmodi pacta legitimè inita naturaliter, & in conscientia obligent, ratio exigat, ut serventur, & compellantur, qui

iniquè resistunt. Quem in finem boni Judices etiam in civili foro Canonum præcepta sequuntur. c. 1. & 2. & DD. de no. op. nunciat. Quænam verò actio danda sit, *Vvesenbec. explicat loc. cit.* Condiotionem ex lege, vel potius Canone malior, qualis dari solet ex omnibus contractibus, qui nova aliqua lege, vel Canone vim consequuntur. *Abb. in c. qualiter. de pactis. Tuschus Concl. 18.*

VII. Quoniam pacta stricti juris sunt, ejusdem generis intellectum, & interpretationem exigunt, rejiciendo, quicquid non difertè verbis comprehensum, & expressum sit, secundum naturam, & conditionem omnium stricti juris contractuum. Excipe pacta, quæ bonæ fidei contractibus adhærent. Horum enim causæ interpretationem ex bono, & æquo admittunt. *l. Iurigent. 7. §. aded l. ab emptione 59. h. t. Melon. l. cit. num. 35.* Quamobrem nec ad alias res, nec alias personas nisi nominatim comprehensas extendi debent. *l. si unus 27. §. pacta hoc rit* Illis enim qui non pepigerunt, neque nocent, neque prosunt. *l. si actionem C. eod.* intellige, nisi ex dispositione juris, aut verosimili partium conventionione ad aliquem, qui pactus non est, extendantur. Sic interpretamur pactum procuratoris ad dominum, tutoris ad pupillum, magistratus ad civitatem, præfecti ad Collegium pertinere. *l. item 14. hoc tit. l. præses C. de transact. Tuschus Concl. 10.* ampliandum monens, ut neque ad hæredem, quod personale est, transeat, neque ad fidejussorem, quod cum debitorum principali initum est.